

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig

Salisburgi, 1693

14. De Ætate & qualitate & ordine præficiendorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

absolvere peccatum suo mandato commissum. Hodie post Concilium Constantiense observanda est Extravagans Martini V. *Ad evitanda scandala &c.* ex qua Constitutione excommunicatus non denuntiatus, nisi fuerit notorius percussor Clerici, etiam in divinis vitandus non est, sicut hac de re prolixius in *lib. V. in tit. de Sententia excommunicationis* dicemus.

- 6 Præmissis de ordinatione ab Excommunicato facta, quod imprimat Characterem, videntur ob stare difficiles textus in *cap. 1. 2. & 3. causa. 9. quæst. 1.* ubi talis ordinatio omnino nulla, & invalida declaratur: sed dicendum est cum Gloss. & Gratiano *ibidem*, quod hæc capitula non loquantur de quibuscunque excommunicatis, sed tantum de hæreticis illis, qui nunquam Catholici fuerunt, adeoque potestatem ordinandi non acceperunt; vel certe, si de omnibus excommunicatis, aut prolapsis in hæresin loquantur, tunc hæc fuerit quorundam antiquorum Patrum, & Doctorum opinio, posteriori Pontificum & Doctorum censurâ correctâ. Circa hanc quidem interpretationem erroris arguit Gratianum Layman. in *Theol. morali. de Sacram. Ordinis. cap. 9. n. 5.* eo quod similia capitula possint facilius explicari, quod ordinatio sit invalida solum quoad effectum executionis, non quoad impressionem Characteris: at tamen non possum adlipulari viro cæteroque doctissimo, quia in allegatis capitulis expressè dicitur, quod talis ordinatio tanquam à non habentibus potestatem facta pro infecta habenda sit, & per manus impositionem potius vulnus infectum censetur: unde & iterari necesse sit. Si ordinans potestatem non habuit, si reiterari debet talis ordinatio, & habetur tanquam non facta, & vulnus infligens, ergo

non impressit Characterem: indubitatum enim est, quod actus sacramentalis utcumque illicitè factus imprimens Characterem reiterari nullo modo possit, ut inferius in *Tit. de Sacramentis non iterandis* trademus.

Cæterum Episcopus ritè in Ecclesia consecratus retinet Characterem Ordinis Episcopalis, licet in hæresin labatur, & ideo aliquem saltem validè ordinare potest, etiam non licitè, nec executionem dare. Sed utrum ei suffragetur Extravagans: *Ad evitanda*, si denuntiatus non sit, dubitatur? Affirmat Navarrus *conf. 10. de Hæreticis*, quod non fiat exceptio in *d. Extravagante*. In contrarium inclinat Zoësius *hoc tit. num. 4.* eo quod hæreticus amittat jurisdictionem ex duplici causa, scilicet propter hæresin, & propter excommunicationem; unde licet retineat tantisper ob excommunicationem non denuntiatam, non tamen ob hæresin. Hæc posterior sententia est tutior, & ante factum tenenda; post factum tamen videtur ordinatus secundum autoritatem Navarri tolerari posse in Ordine suscepto.

TITULUS XIV.

De Ætate, & Qualitate, & Ordine præficiendorum.

§. I.

De Ætate & Titulo Ordinandi.

SUMMARIÆ.

1. Ætas quæ requiratur in Minoribus?
2. Quæ in Majoribus?
3. Annus ultimus sufficit inchoatus.
4. Natus ad initium septimi mensis, censetur legitimus.
5. Quid de defectu unius diei, vel horæ, vel bistoculis?

6. Ordine

6. Ordinatus ante legitimam aetatem recipit characterem, sed non executionem.
 7. Quis si fuerit in bona fide, vel etiam absolutus a suspensione ante legitimam aetatem celebraverit?
 8. Bulla excommunicationis est tolerabilis ignorantia.
 9. Ordinatus bona fide ab excommunicato non incurrit suspensionem, quae sit censura.
 10. Ordinatus Sacerdos ante legitimam aetatem etiam mala fide, an hoc ipso efficiatur irregularis, quod Episcopo ordinanti concelebrat? Alia Summaria post n. 10.

TRactat quidem Compiler in hoc ut principaliter de aetate, qualitate & ordine eorum, qui dignitatibus præficiuntur, ut tamen in materia ordinationis pergamus, prius de aetate & titulo sive beneficio ordinandi videbimus.

1. Aetas alia in majoribus, alia in minoribus ordinibus requiritur. Ad minores quod attinet, communior est Doctorum sententia apud Barb. de Officio Episcopi, parte 2. Alleg. 11. n. 1. quod prima tonsura, Lectoratus, Ostiariatus, & exorcistatus septem, Acolythatus autem duodecim annos completos requirat, sicut colligitur ex textu & Gloss. in c. de iis. 5. dist. 28. & c. in singulis. 2. dist. 77. Si qui autem Canones majorem aetatem in his ordinibus præscribant, ut in c. nemo. 2. dist. 78. illi explicandi sunt, ut loquantur non de receptione, sed de exercitio Ordinum, ut scilicet nullus assumatur ad exercendos illos Ordines, nisi saltem arbitrio Episcopi fuerit in aetate idonea constitutus.
2. Subdiaconatus olim annos octodecim, & Diaconatus viginti requirebat. Clem. ult. hoc. tit. hodie autem ex Trident. Sess. 23. de Reformat. c. 12. nullus potest promoveri ad subdiaconatum ante annum aetatis vigesimum secundum, & ad Diaconatum ante annum vigesimum tertium. Sacerdotium olim, sicut & Episcopatus triginta annos desiderabat c. 1. 2. & 4. dist.

78. Exemplo Christi, ut existimant Doctores, qui teste Lucâ, cap. 3. triginta annorum cum esset, incepit prædicare, & docere. Postea verò hæc aetas licet fuerit in Episcopis retenta, in Sacerdotibus tamen ad 25. annos restricta est d. Clem. ult. hoc. tit. & Trident. d. c. 12.

Est autem inter Doctores & in praxi receptum cum Gloss. in d. Clem. ult. quod isti anni in majoribus Ordinibus non requirantur completi, sed sufficiant incepti: quia enim Canones non determinant, utrum anni capti, vel completi esse debeant, in dubio quod favorabilius, & quod minimum est, sequimur, juxta Regulam 30. juris in 6. Barb. in Collect. ad d. c. 12. Trident. n. 2. & cum hac sententia rectè consistunt verba Concilii Trident. quia non ordinatur v. g. ante vigesimum secundum aetatis annum, qui eundem agere inceperit, prout de jure Civili septimo mense natus legitimus partus habetur. L. septimo 12. ff. de Statu hom. tametsi 182. die & ita computando juxta morem Græcorum 30. dies pro uno mense) ad initium septimi mensis natus fuerit. l. 3. §. 12. & ibi nota Godofredi ff. de Suis & legit. hered.

Addit etiam Barb. c. l. n. 3. quod licet, si in aetate ad Ordines requisita unus dies aut una hora desideretur, quo minus penultimus annus completus & ultimus inchoatus sit, Ordines licet conferri nequeunt, dies tamen bissextilis non computetur.

Cæterum ordinatus ante legitimam aetatem recipit quidem Ordinis Characterem, sed ex Bulla Pii II. quæ incipit; Cum ex sacerdotum, est ipso jure suspensus: & si in tali suspensione ministraverit, irregularis efficitur. Porro licet hæc suspensio probabiliter reservata non sit, sed ab ea etiam privatus Sacerdos absolvere possit, ut docet Cardinal. de Lugo. in Responsis Moralibus.

Dubio 10. in fine. quamdiu tamen ordinatus ad legitimam aetatem non pervenit, nec quidem cum licentia Episcopi ministrare valet; esset enim talis licentia dispensatio super aetate contra Canones, quae regulariter tantum S. Pontifici competit; atque ita S. Congr. declaratum refert Garcias de

Beneficiis, parte 3. cap. 9. num. 51.

7 Sed quid, si de facto celebraret, vel ministraret, nunquid irregularis efficeretur? Ex ea dubitandi ratione, quod usque ad legitimam aetatem fuerit à ministerio altaris suspensus, adeoque in suspensione ministraverit. *cap. 1. de Sentent. & re jud. in 6.* Nihilominus negativè respondendum est, si vel ob bonam fidem, quae credidit se tempore ordinationis in legitimam aetate constitutum nullam censuram incurrerit, vel certè, si quam ob malam fidem incurrerit, ab ea absolutus fuerit: nam quod de cetero ante legitimam aetatem prohibeatur ministrare, non est censura propriè dicta, quae ob contemptum & contumaciam infligitur, sed impedimentum tantum, & obstaculum Canonicum, consequenter si nulla censura contempta, nulla etiam irregularitas introducta fuit. Covar. *in Relect. Clem. si furiosus, parte 1. §. 1. num. 4.* Barb. *de Officio Episcopi, parte 2. Allegat. 16. num. 22.*

Notandum præterea, quod jam insinua- vi, nimirum ordinatum bonâ fide, & qui post diligentem inquisitionem credidit, se aetatem legitimam habere, non incurrere suspensionem; loquitur enim constitutio Pii II. de illis, qui præsumunt ante legitimam aetatem ordinari, id est, qui dolosè, & ex contemptu Canonum agunt. Navar. *in Manuali, cap. 27. num. 155.* Zypæus *in Analyfi Juris Pont. tit. de ordinandis, num. 3.* Imò & si quis malâ fide, & scienter ante legitimam aetatem ordinatus sit, si ta-

men ex ignorantia tolerabili dictae Bullae ministraverit, probabile est, eum nec censuram nec irregularitatem incurrisse ex his, quae in tit. *de Sententia excom.* traduntur, quod ignorantia censuræ excuset à censura, & in hac specifica materia docet Navar. *d. loco.* Covar. *in Relectione Clem. si furiosus, d. parte 1. §. 1. num. 4.* Accedit, quod ignorantia Bullae Extravagantis, sicut est dicta constitutio Pii II. censetur tolerabilis, excuset à peccato, & consequenter à censura. Navar. *de Officio delegat. consilio 4. num. 2.* Hue etiam transferantur, quae superius in *Proemio Decret.* dicta sunt de obligatione, & autoritate Bullarum Extravagantium, etsi in Bullario habeantur, & præsertim Bullae continentés censuras non videntur obligare, nisi vel usu receptæ, vel à locorum Ordinariis promulgatæ sine argum. *c. cum infirmitas. 13. de Penit. & Remiss.*

Dices I. non tantum in Bulla Extravagantibus sed etiam jure communi prohibitam esse ordinationem ante legitimam aetatem. *iv.* de jure communi magis docere Interpretes, ob ordinationem ante tempus non incurri censuram ipso facto, per sententiam Judicis.

Dices II. si ignorantia probabilis excuset à censura, quomodo ergo ordinatus ignoranter ab excommunicato incurrit nihilominus suspensionem, ut in tit. *præced. de Ordinatis ab Episcopo, qui renunc.* diximus. *iv.* quod illa suspensio ordinati ignoranter ab excommunicato non sit propriè censura, quae requirit contumaciam: qualis non ponitur in ignorante. *L. si tenens. 50. ff. Locati.* sed tantum defectus in dante, sive ordinante, qui id, quod ipse non habuit, scilicet executionem Ordinis, dare haud potuit. *L. nemo plus juris. 54. ff. de R. L.*

à Laico assignandi super bonis suis, ut notatur in allegatis Capitulis: hodiè verò constituit Concil. Trident. *S. ff. 21. de Reform. cap. 2. Ne quis deinceps Clericus secularis, quamvis alias sit idoneus moribus, scientiâ, & etate, ad sacros Ordines promoveatur, nisi prius legitime constet eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestum sufficiat, pacifice possidere; id verò beneficium resignare nequeat, nisi factâ mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus; neque ea resignatio admitti valide possit, nisi constiterit, quod resignans aliunde habeat, undè commodè vivat.*

13 Possit quidem alicui mirum videri, quomodo præcisè ad titulum beneficii pacificè possessi voluerit Conc. aliquem ordinari, cum tamen ante susceptos Ordines Laicus beneficium Ecclesiasticum possidere non possit? Sed sciendum est, quòd minores Ordines rectè suscipiantur absque titulo, ut dictum, in minoribus autem regulariter quilibet beneficii Ecclesiastici capax sit, et si illud beneficium Ordinem Sacerdotalem requirat; dummodò intra annum beneficiatus ad Ordinem requisitum promoveri valeat, vel etiam post annum, si iusto impedimento retardetur. *cap. licet. 14. de Elect. in 6. cap. 2. de Institut. in 6. & cap. si pro Clericis. 8. ubi Gloss. de Præbend. in 6.*

14 In Germania quidem, ubi præsertim in Parochiis opus est pluribus Cooperatoribus, nec beneficia simplicia adeò frequentia sunt, usus obtinuit, ut ad solum *titulum, mense* absque alio beneficio Clerici ordinentur; qui usus posset exigente sic necessitate tolerari, nisi inde abusus subintraret, ut non tantum Clerici, penes quos spes bona promotionis est, sed sine defectu quicumque absque beneficio & spe benefi-

cii ordinarentur, qui deinde, cum ante defectum virium ad *titulum* non recipiantur, miseram plerumque & scandalosam vitam agunt.

Porro de isto *titulo mense* vix est aliquid apud Authores reperire, & tamen nunquam gravis *questio* incidit; veluti: I. an Clericus ordinarius, si beneficium acquirere non possit, debeat interea ex titulo alimentari, tametsi infirmus, vel ætate decrepitus non sit? II. Si Clericus valeat se Multarum lectione, vel quocunque alio honesto negotio, & statum Clericalem non dedecente alere, non debet necessariò ali ex titulo, quemadmodum nec pater tenetur filio præstare alimenta, qui se ipsum alere potest. *L. si quis. 5. §. sed si filius. 7. ff. de Agnoscendis & alendis liberis.* Quòd si autem Clerico reverà omnia media se alendi desint, & *titulus mense* sit in terminis generalibus conceptus, tunc Clerico ex *titulo* alimenta in subsidium præstanda sunt, ne in opprobrium Ordinis Clericalis mendicare cogatur. Si verò *titulus* sit specialiter limitatus, & restrictus in casum tantummodò infirmitatis, vel senectutis, nec concedens *titulum* facile persuaderi possit, ut ex misericordia talem recipiat, tunc quia verba non obligant ultra intentionem proferentis, & aliàs limitata causa limitatum producit effectum, videtur planè Episcopo ordinanti, vel successori ejus saltem de bonis Ecclesiarum onus alendi incumbere, usque dum Clerico de beneficio provideatur. Etenim ad Episcopum pertinet consulere honori Ordinis Clericalis, sibi que imputare debet, quòd ordinat illum, qui per sufficientem titulum in omnem casum provifus de alimentis non fuit. *argum. cap. 2. 4. 16. de Præb.* Unde fiet, ut Episcopi recedantur cautiore, ne quoscunque tam facile ad Clericatum recipiant, & ne uni plura beneficia

ficia, quam honesta ejus sustentatio requirit, conferant.

16. II. *Quæritur*, quis debeat alere Clericum, si ob interitum honorum, super quibus titulus fundatus est, vel ob bellum aut pestem titulo frui nequeat? *¶*. Similiter ab Ecclesia alendum esse, si enim Ecclesia in necessitate debet alere pauperes etiam Laicos, multo magis Clericos tanquam proprie ad suam curam pertinentes: *aurum Ecclesia habet*, ait D. Ambrosius *in cap. aurum. 70. causa. 12. quest. 2. non ut seruet, sed ut erogat & si s' ueniat in necessitatibus.*

17. III. *Quæritur*, à quibus & super quibus rebus *titulus mensæ* concedi debeat? *¶*. *Titulum* quidem æquè à personis Laicis, quam Ecclesiasticis constitui posse, non tamen super sola obligatione personali, quia mortuæ personæ concedentis, & forsitan hæreditate nullâ, aut tenui relicta Clerico deperiret *titulus*. Debet ergo *titulus* assignari cum obligatione reali & hypotheca honorum tot & tantorum, ut ex eorum redditibus Clerico possit esse sufficienter provisum, quod ex prudenti arbitrio Episcopi dependet; qui & illud diligenter advertere debet, ne hujusmodi bona sint prius are alieno gravata. Ceterum *titulus* super bonis ita fundatus est onus reale, & transit ad quemcunque possessorem jure ordinario hypothecæ.

18. Quod si à Monasteriis vel Ecclesiis collegiatis concedatur *titulus*, non requiritur quidem hypotheca, quia bona Ecclesiarum non poterunt regulariter alienari; requiritur tamen consensus Capituli, alias enim successor in dignitate non tenetur stare obligationi sui antecessoris sine utilitate vel necessitate Ecclesiæ contractæ, per ea, que traduntur *in cap. pen. de Fidejussor. c. cap. 1. de Solut.*

ENGEL IN DECRET. LIBER I.

De Civitatibus & Oppidis non videtur satis securè acceptari *titulus* à solo Magistratu, & Senatu civico subscriptus, nisi vel is, in cuius dominio est locus, vel major pars Civitatis convocata consenserit, vel statutum aut consuetudo sit in loco, ut solus Magistratus possit Civitatem vel Oppidum obligare, aut certè magistratus se suosque hæredes, & bona in subsidium obligarit: regulariter enim Civitas ex contractu quorundam non obligatur, nisi in dictis circumstantiis, vel sicut in mutuo probetur verum in ejus utilitatem, aliàs vero non civitas, sed illi, qui contraxerunt, tenentur. *L. Civitas. 27. ff. de Rebus creditis. Rheyger. in Tresauro juris. Verbo. Civitas. n. 6.*

Quæritur IV. an Clericus, qui ob delictum suspensus vel privatus est beneficiis, aut depositus verbaliter, debeat ali ex *Titulo*? *¶*. Esse disparitatem, an persistat in contumacia ad petendam absolutionem, vel dispensationem, aut non? Si prius, non debent ipsi dari alimenta, ne non curet absolutionem, cum possit per eam sibi prospicere. Si posterius, docent communiter cum Gloss. *in c. stud. 39. dist. 50. & Panorm. in c. pastoralis. 53. §. verum. de Appellat. n. 10.* quòd, ne cogatur mendicare, debeant ipsi ex beneficio, à quo suspensus vel privatus est, relinqui alimenta, si non integra, saltem in supplementum, in quantum ea ex lectione Missarum, vel alio honesto labore habere non potest, sicut in simili tradit Godofred. *ad d. L. §. 7. ff. de Agnoscendis liberis.* quòd si filius possit se ex suo officio saltem pro parte alere, non teneatur pater integra alimenta præstare.

Sed quid, si suspensus ab officio vel depositus nullum prius habuerit beneficium præter *titulum mensæ*? Puto in primis repetendam esse modo datam distinctionem,

R an

an sit in contumacia nec ne? si illud, per denegationem alimentorum urgeri debet ad relapsionem, & petendam absolutio- nem; si istud, quia ob dilectum Clericus non debet fieri mendicus ob honorem Ordinis Clericalis, planè existimo, esse huc accommodanda, quæ superius in prima & secunda questione dicta sunt.

21 Præterea quia nonnunquam contingit ordinari, qui ex proprio patrimonio, pensione vel stipendio vivere possunt, ideo de his rursus statuit Tridentinum d. Sess. 21. cap. 2. ut *patrimonium vel pensionem obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus judicaverit assumendos pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum; eo quoque prius respecto, patrimonium illud, vel pensionem verè ab illis obtineri, quæque à se alienare, vel abdicare non valeant, nisi aliunde ostendant, se habere, unde vivere possint, &c.* Debet autem patrimonium fundari super rebus immobilibus, vel talibus, quæ immobilibus comparantur, uti sunt census & annui redditus. Si contingat necessitatis, vel utilitatis causâ bonum patrimonii vendi, aut censum redimi, id non aliter, quam cum licentiâ Episcopi fieri poterit, qui & curabit, ut pecunia rursus vel in immobilia, vel alios census collocetur.

22 Ipsa verò quantitas patrimonii determinata in specie non est, sed in genere, ut sit tanta, quæ ad victum honestum sufficiat. Uti apud nos receptum est, quòd capitale mille imperialium reputetur sufficiens patrimonium; & nomine patrimonii intelligitur non tantum, quod filius ex hereditate paternâ, sed ex quocunque alio titulo seu suum, & proprium possidet, vel etiam in usumfructum ad vitam habet. Videatur Barb. in Collect. DD. ad cap. 2. Trident. Sess. 21. num. 36. & seq.

De filio est questio, an ad futura hereditatis paternæ titulum ordinari valeat, si facta nulla alia bona habeat? Ratio affirmandi videtur, quòd filius sit hæres certus & necessarius, ac jam in vita parentis quasi Dominus bonorum paternorum fictione juris habeatur. §. sui autem 2. Instit. de Herendum qualis. & diff. Item quòd patri incumbatonus alendi filium. Nihilominus negatva tenenda est cum Ugolino. de Episcopi officio. cap. 29. §. 9. num. 3. Garcia de Benefic. part. 2. cap. 5. num. 92. quia Trident. vult ab ordinandis patrimonium verè, & non fictè obtineri; bona enim paterna incerta sunt, potest enim pater in vita dilapidare, totus oberatus decedere, filium ex causa superveniente exheredare. Alimenta quidem debentur filio à patre, quàm diu pater vivit, si pramoriatur, facile evenire potest, ut ob æs alienum, vel postam exheredationem filius sine alimentis sit.

Docent tamen Authores, quòd sicut pater tenetur filio aut filia profanas nuptias habituris substantiam de bonis suis in donationem propter nuptias, aut dotem assignare. L. fin. Cod. de Dotis promissione. ita similiter quid teneatur facere, si filius aut filia spirituales nuptias per susceptionem sacrorum ordinum, aut ingressum religionis celebrare intendant. Barb. de Officio Episcopi parte 1. Alleg. 99. num. 63. Sanch. de Matrim. lib. 4. disput. 26. num. 7.

Licet porrò allegata Concilii constitutio tantum de Clericis secularibus loquatur, & non de Religiosis, qui per professionem in Monasterio hoc ipso jus ad alimenta perpetua acquirunt, declaravit tamen Pius V. in Bulla, quæ incipit: *Romanus Pontifex*. eadem constitutione etiam comprehendi cunctosque Ordinis Clericos Religiosos, sive seculares modo Religiosorum in communi

viventes, qui professionem, stabilitatem perpetuam in Ordine non faciunt, ita ut sine speciali titulo ordinati suspensionem incurrant. Insuper sacra Cong. Card. interpretata est, hanc Pii constitutionem habere locum in illis, qui in quacunque Religione professionem invalidam scienter, & malâ fide emittunt.

26 Patribus Societatis à Gregorio XIII. in Bulla: *Ascendente Domino*, concessum est, ut canonicæ vota tantum simpliciter emittant, nec stabilem faciant ab initio ante quartum votum professionem, nihilominus sine alio Titulo ordinari possint. Sed quia frequenter contingit ordinatos è Societate dimitti, tunc Prælatos ejusdem Societatis teneri, dimisso devictu honesto providere, usque dum sufficiens beneficium assequatur, ex Declaratione Sixti V. tradit Barb. in *Collect. ad alium cap. 2. Trident. Sess. 21. num. 6. & de Officio Episcopi parte 2. Alleg. 10. num. 7.*

27 Postremo Concil. Trident. *sepè d. cap. 2.* contra promotos sine Titulo innovat pœnas antiquorum Canonum. Et quidem de jure communi ordinator tenetur alere ordinatum sine titulo, usque dum beneficium consequatur. *cap. 2. 4. & cap. cum secundum Apostolum 16. de Præbendis. & si fecerit cum eo pactum de non petendo aliquid, suspenditur per triennium à collatione Ordinum. cap. si quis ordinaverit. 45. de Simonia.* ordinatus verò sine titulo incurrit suspensionem ab officio. *cap. neminem. 1. cap. Sanctorum. 2. dist. 70.*

Sed controversia est inter Doctores, an omnes hæ pœnæ sint per Conc. innovatæ? Una est opinio affirmantium, eò quòd Concilium loquatur generaliter de pœnis antiquorum Canonum, & ne aliàs ordinans vel ordinatus impunis esset, cum tamen

uterque delinquat. Rectè verò huic sententiæ additur limitatio, nisi alteruter culpâ vacaret, ut si ordinans ab ordinato per exhibitionem falsi tituli fuisset deceptus, aut ordinatus sub promissione beneficii, aut alimentationis ad suscipiendos Ordines inductus, tunc enim is, qui sine culpa esset, pœnâ afficiendus non foret.

Altera est opinio asserentium, solummodo pœnam *d. cap. cum secundum. de Præbendis. & cap. si quis. de Simonia.* esse innovatam, neque ordinatum sine titulo regulariter suspensionem incurrere, utpote, quæ ab antiquioribus quidem Canonibus lata, in *d. cap. cum secundum.* jam sublata fuit, ut ex textu patebit. Et hanc partem DD. magno numero citati apud Barb. *d. parte 2. Alleg. 20. num. 27.* tuerentur, & à Sac. Cong. ita decisum referunt. Puto igitur & ipse, hanc posteriorem sententiam ob autoritatem Doctorum satis tutè teneri posse, eamque hac ratione adjuvari existimo, quòd pœna debeat tendere ad conservandum, non ad evertendum finem legis, sed si ordinatus sine titulo suspenderetur ab officio, sæpè evertetur finis legis, qui est, ne Clericus mendicet, si enim Episcopus esset deceptus, si difficilis conventionis, Clericus suspensus non, posset obtinere alimenta, aut ex celebratione Missarum sustentationem habere, adeoque mendicare deberet; melius igitur videtur, ut relicto ei officio suo, si quid in ordinatione sine titulo deliquit, alio modo juxta arbitrium Ordinarîi sui puniatur. Constitutionem Sixti V. *Sanctum & salutare.* in qua contra ordinatorem, & ordinatum pœna suspensionis reservatæ lata est. Clem. VIII. in Bulla: *Romanum Pontificem.* ad terminos juris communis revocavit.

§. II.

De Ætate, Qualitate, & Ordine præficiendorum Beneficij Ecclesiasticis.

SUMMARIÆ.

28. Quæ ætas requiratur ad beneficia simplicia?
29. Fundationi non censetur derogatum per Trid.
30. Episcopi an possit dispensare circa ætatem?
31. Ad pensionem probabiliter sufficit septennium.
32. Beneficia curata requirunt ætatem 25. annorum inchoatorum.
33. Cæteræ dignitates vel personatus incurantur 22. annos.
34. Ad Canonicatus Cathedral. Eccles. qualis ætas requiratur.
35. Hodie ex Trid. singulis Canonicibus debet esse sacer Ordo annexus.
36. Ob neglectam ordinationem intra annum non inducitur privatio Canonicatus ipso jure.
37. Relinquens Canonicatum non recepto Ordine an teneatur ad restitutionem fructuum perceptorum.
38. Doctoribus vel Licentiatis in Theologia, aut Jure Canon. hostiatur Concilium Trid. conferri Canonicatus.

Cum ordinati, vel ante ordinationem, vel postea de beneficiis Ecclesiasticis sibi providere debeant, ex quibus sua alimenta percipiant, & in quibus officia sacrorum Ordinum exercent, ideo in hoc tit. cum Compilatore breviter aliquid de ætate & qualitate requisita ad beneficia dicendum erit. Cætera ex Lib. III. ex tit. de Præbendis sumenda.

28. Notandum igitur I. licet de jure antiquo dubium fuerit, quam ætas ad beneficia simplicia requireretur, & etiam infra pubertatis annos præbendas, imò & Canonicatus tunc obtineri potuisse docuerit Gloss. in cap. Ex eo. 32. de Electione. in 6. hodiè tamen apertius statuit Conc. Trident. S. ff. 23. de Reform. c. 6. ut nullus primâ tonsurâ initiatus, aut etiam in Minoribus constitutus ante decimum quartum ætatis annum beneficium possit obtinere. Huic autem annum non requiri comple-

tum, sed inceptum sufficere à sacra Congregatione referunt citati apud Barb. ad dictum. cap. 6. num. 2.

Notandum II. Si in fundatione beneficij cautum sit, ut etiam impuberi rectè conferri possit, tali fundationi non censetur derogatum per præsentem Concilii constitutionem, quia non exprimitur, & alias fundationum abrogatio sine gravi causa fieri nec potest, nec solet. Gonzalez. ad Regulam 8. Cancell. Gloss. 5. num. 91.

Notandum III. Episcopum non posse dispensare, ut minor annis 14. habeat beneficium, quia dispensatio contra Canones & Conc. regulariter tantum summo Pontifici, qui supra leges est, competit. Azor. Inst. Moral. p. 2. lib. 6. c. 5. quest. 9.

Ad pensionem tamen non pauci existimant sufficere ætatem septem annorum, nec in ea procedere dispositionem Concilii, eò quòd pensio minus propriè sit beneficium, & dispositiones odiosæ, præsertim juris antiqui correctoriæ, in propriissimis terminis sint accipiendæ.

Notandum IV. Neminem ad dignitates quascunque, quibus animarum cura subest, (quod etiam de cura jurisdictionali, & fori externi rectè intelligit Navar. hoc. tit. Consilio 4. n. 2.) promovendum esse, qui saltem vigesimum quintum suæ ætatis annum non attigerit, & in Clericali Ordine versatus doctrinâ ad suum munus necessariâ, ac morum integritate commenderet. cap. cum in cunctis. 7. de Electione. Trident. S. ff. 24. de Reformat. cap. 12.

Notandum V. ad cæteras dignitates (improprie seu nomine tenus tantum tales) vel personatus, quibus cura animarum nulla subest, Clericos aliquin idoneos: & viginti duobus annis non minores assumendos esse. Trident. d. cap. 12. Dispensare tamen posse Episcopum cum eo, qui viginti-

annum compleverit ad dignitatem, vel personatum sine curâ valde probabiliter docet Zoëlius hoc tit. num. 2. eò quòd id olim liceret ex cap. Unico. Eodem in 6. cui concilium expresse non derogavit, jus autem novum non plus censetur de priori tollere, quàm exprimat. l. Præcipimus. 32. in fine. Cod. de Appellat.

34 Notandum VI. non satis expeditam questionem esse, qualis ætas requiratur ad Canonatum Cathedralium Ecclesiarum? Quam quidem questionem tractat Barb. de Offi. Episc. p. 3. alleg. 60. n. 70. ubi censet, nisi Canonatus sit saltem Ordo subdiaconatus annexus, non reperiri, quòd aliquid sit per Trident. circa Canonatus mutatum, quo minus 14. anni sufficiant. Etenim in Sess. 24. de Reform. cap. 12. tantum ad dignitates, & personatus, quibus cura antimarum nulla iubet; ætas viginti duorum annorum statuitur: Personatum autem & Canonatum simplicem, præsertim in materia juris veteris correctoria, ubi termini sunt propriè & strictè accipiendi ad correctionem jurium evitandam. c. cum expedit. 29. de Elect. in 6. esse diversa passim, apud DD. legitur, nam dignitas & personatus significant specialem præcedentiam & eminentiam præ reliquis Canonicis, Barb. in Collect. ad d. cap. 12. Trident. n. 11. Tamb. de Jure Abbatis. tom. 1. dist. 1. quest. 2. n. 3. Attamen idem Barb. d. alleg. 60. n. 70. aliquot declarationes Cardinalium addert, per quas ætas 22. annorum ad Canonatus consideratur. Addit verò in fine: nisi illas declarationes intelligamus, ubi Canonatus solent esse sacris Ordinibus annexi ante factam illorum distributionem.

35 Notandum VII. quòd Concilium Trident. in eodem cap. 12. statuerit, ut nemo ad dignitatem, Canonatum aut portionem recipiatur, nisi qui eo Ordine sacro

aut sit initiatus, quem illa dignitas, vel præbenda requirit, aut saltem intra annum initiari valeat. Item, ut in Ecclesiis omnibus Cathedralibus omnes Canonici ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, quibus quisque Ordo ex sacris annexus imposterum esse debeat, ita tamen, ut dimidia saltem pars Presbyterii sint, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi. Ubi autem consuetudo laudabilior habet, ut plures vel omnes ex Canonicis sint Presbyteri, ea omninò observetur.

36 Notandum VIII. Licet in beneficiis curatis statutum sit, ut qui intra annum ad Ordinem Sacerdotii cessante iusto impedimento promotus non fuerit, elapso anno ipso jure beneficio privatus sit. cap. licet. Can. 14. & cap. commissis. 35. de Elect. in 6. attamen in Canonicis simplicibus non inducitur propterea ipso jure privatio, sed Canonico non suscipiente Ordinem requisitum subtrahenda erit dimidia pars distributionum quotidianarum, & crescente contumaciâ per sententiam demùm privari poterit. Clem. 2. hoc tit. Barb. in Tractatu de Canonicis, & dignitatibus. cap. 16. num. 10. & 20.

37 Questionem hoc loco movent Doctores, an accipiens Canonatum sine intentione suscipiendi illum Ordinem, qui Canonatus annexus, peccet, & teneatur ad restitutionem fructuum, si v. g. postea Canonatum resignet non suscepto Ordine? Aliqui simpliciter utrumque affirmant, propter textum in d. c. commissis. s. cæterum, de Electione in 6. qui licet de Parochiali Ecclesia loquatur, eadem tamen est ratio de Canonatu, agitur enim contra mentem foundationis, & collationis beneficii,

ficii, ideòque non tam ex pœna, quàm ex defectu iusti tituli videtur talis Cononicus privari fructibus.

Alii è contra sentiunt, peccatum quidem mortale tali casu committi, sed non esse obligationem restituendi, secundùm receptum Juristarum axioma, quòd lex pœnalis non extendatur ultra casus expressos. Utramque sententiam distinctionis fœdere conciliat Barb. *d. c. 16. n. 22.* ut prior procedat, si quis ab initio positivam & fraudulentam intentionem habeat, vel habuerit non suscipiendi Ordines, sed perceptis fructibus post aliquòd tempus à Canonicatu recedendi. Facit textus *in d. c. commissa*, ibi: *cum eos receperis fraudulenter.* Altera verò sententia obtineat, si quis non habuerit simpliciter intentionem non suscipiendi, sed tantùm differendi usquedum per superiorem cogeretur.

38 Denique in *sepe dicto cap. 12.* Trident. hortatur S. Synodus, ut in Provinciis, ubi id commodè fieri potest, dignitates omnes, vel saltem dimidia pars Canonicatum in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus conferantur tantùm Magistris & Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel jure Canonico.

TITULUS XV.

De Sacra Unctione.

SUMMARIÆ.

1. Unctio sacra quando adhibeatur, & de antiquissima ejus traditione.
2. Oleum simplex & Chryisma cur ab Ecclesia consecrentur?
3. Unctio Sacerdotum non est de substantia Ordinis.
4. Unctio Imperatoris & Regum hodie fit in brachio.
5. Imperium Romanum quomodo ad Germanos translatum?
6. De Electione Imperatoris.

Quia Presbyteri in sua Ordinatione Chryimate unguuntur, propterea in tractatu de Ordinibus intermiscetur hic *tit.* in quo de diversis sacris unctionibus in Ecclesia Catholica fieri solitis tractatur.

Impenduntur hujusmodi unctiones in Baptismo, Confirmatione, Consecratione Episcopi, Ordinatione Sacerdotum, in Coronatione Imperatoris, & Regum, in extrema Unctione, consecrationibus Ecclesiarum, Altarium, & vasorum sacrorum. De singulis his unctionibus licet textus apertos sacre Scripturæ non habeamus, antiquissima tamen, & ab Apostolis continuata ejus rei Ecclesiæ Catholica est traditio, ut dubitare fas non sit, quin ex instituto Christi, vel ex instinctu Spiritus Sancti per Apostolos in Ecclesiam introductæ sint; non enim omnia, quæ fecit Christus, scripta sunt in libro Evangeliorum, teste Joanne Evangel. *c. ultimo v. 25.* quemadmodum & plures alios fidei articulos, imò & ipsam sacram Scripturam, quòd talis sit, ex traditione & autoritate Ecclesiæ magna ex parte probare debemus, uti supra *in Tit. 4. de Consuetudine: in princ.* diximus. Sanè oleum sacrum fuisse in Ecclesia tempore Apostolorum, probatur luculenter ex Epistola S. Jacobi *c. 5. v. 14.* ibi: *Infirmatur quis ex vobis inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini &c.*

Consecratur autem per Ecclesiam in primis Oleum Olivarum simplex, quod oleum Catechumenorum, & infirmorum appellatur, quia per id baptizandi, & infirmi agonizantes unguuntur. Deinde conficitur Chryisma ex oleo, & balsamo, quod etiam adhibetur in Baptismo, Confirmatione, Consecratione Episcopi, Ecclesiæ, Altarium. Habent istæ unctionum materię suas mysticas significationes, nam per